

Osteoporotik K?r?ktan Korunma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Osteoporotik K?r?ktan Korunma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28550>

Özet

Osteoporotik Kırktan Korunma Ölçeği (OKKÖ), bireylerin osteoporotik kırıklardan korunmaya yönelik inançları, tutumları ve davranışları değerlendirerek amacıyla Sultan Aydın tarafından 2015 yılında geliştirilmiş bir ölçektir. Bir Tıp Uzmanlık tezi kapsamında geliştirilen bu araç, kemik erimesine bağlı kırık riskini azaltmaya yönelik koruyucu önlemler hakkındaki algı ve motivasyonu ölçmeyi hedeflemektedir. Ölçeğin geliştirme aşamasında yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik kanıtları elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Osteoporoz, Osteoporotik Kırık, Korunma, Sağlık inançları, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, Geçerlik, Fiziksel Egzersiz

Yazarlar

Sultan Aydın

Amaç

Osteoporotik Kırktan Korunma Ölçeği'nin (OKKÖ) temel amacı, bireylerin osteoporoz ve buna bağlı kırıklardan korunma davranışlarına ilişkin algıları, bilgi düzeylerini ve korunma yöntemlerini ne ölçüde benimsediklerini sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, özellikle koruyucu tedaviye uyum, yaşam tarzı değişiklikleri ve fiziksel aktivite gibi alanlardaki bireysel motivasyonu değerlendirmeye odaklanmıştır.

Bu ölçek, sağlık profesyonellerinin risk altındaki popülasyonlarda koruyucu eğitim programlarını etkinliğini değerlendirmesine ve kişiselleştirilmiş müdahale stratejileri geliştirmesine bilimsel bir zemin sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, bireylerin osteoporoz riskine karşı gösterdikleri koruyucu davranışları ve bu davranışları etkileyen bilişsel faktörleri ölçmektedir. Yapısal olarak, bireyin tıbbi önerilere uyumu, fiziksel egzersiz yapma inancı ve sosyal çevreden alınan destek gibi boyutları içermektedir. Ölçeğin maddeleri, bireysel yeterliliğe (öz-yeterlik) ve koruyucu eylemlerin beklenen sonuçlarına odaklanarak, kemik sağlığını koruma motivasyonunu derinlemesine incelemektedir.

Geçerlik

OKKÖ'nün yapı geçerliği, keşfedici Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Verilerin faktör analizi için uygunluğunu değerlendirmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem uygunluk ölçüsü hesaplanmıştır.

Elde edilen KMO değeri 0.90 olarak bulunmuştur. Bu değer, 1'e yakın olması nedeniyle, verilerin faktör analizi yapmak için mükemmel düzeyde uygun olduğunu ve değişkenler arasında yüksek ortak varyans bulunduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca, maddelerin birbirleri ile anlamlı korelasyon gösterip göstermediğini test eden Bartlett Sphericity testi sonucu $p=0.001$ olarak belirlenmiştir. Bu anlamlılık düzeyi (0.10'un altında), verilerle faktör analizine geçilebileceğini güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık (Cronbach Alfa) ve zamana karşı kararlılık (Test-Tekrar Test) yöntemleriyle detaylıca incelenmiştir. Ölçeğin bütününe iç tutarlılığını gösteren Cronbach Alfa ($Cr\alpha$) katsayısı 0.95 gibi mükemmel düzeyde yüksek bulunmuştur.

Ölçek değişkenlerinin (alt faktörlerinin) Cr α katsayıları ise 0.70 ile 0.89 arasında değişmektedir. Bu bulgular, OKKÖ'nün son derece yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Test-tekrar test güvenirliği de toplam ölçek için 0.95 olarak rapor edilmiştir. Ki hafta arayla yapılan ölçümler arasındaki korelasyonun (değişkenler için 0.72-0.90) yüksek olması, ölçeğin zaman içinde kararlı sonuçlar ürettiğini doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal boyutların belirlemek üzere gerçekleştirilen Faktör Analizi, verilerin bu istatistiksel yöneme uygun olduğunu gösteren güçlü kanıtlarla desteklenmiştir. Analiz öncesi yapılan uygunluk testlerinde, KMO değerinin 0.90 (mükemmel) ve Bartlett Sphericity testinin anlamlı ($p=0.001$) çıkması, maddelerin birbiriyle kümelenebilir ortak varyansa sahip olduğunu kesinleştirmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin altında yatan teorik yapıların istatistiksel olarak sağlam temellere dayandığını göstermektedir.

Araç

Test Türü:

Geliştirme

Format:

Derecelendirme formatı orijinal kaynaktan bildirilmemiştir (Likert tipi ölçek olduğu)

varsayılmaktadır).

Mevcut Dil:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Yetişkinler, özellikle osteoporoz riski taşıyan bireyler.

Yaş Grubu:

Yetişkin popülasyonu.

Popülasyon Detayları:

Bülent Ecevit Üniversitesi'nde Tıp Uzmanlık Tezi kapsamında geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi:

Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

OKKÖ, Kemik Erimesi, Güvenirlik Katsayısı, Test-Tekrar Test, Sosyal Destek, Cronbach Alfa

Yazarlar**Yazar ORCID Tanımlayıcıları:**

Bildirilmemiştir

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri:

Bildirilmemiştir

Yayın Adresi:

Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak (2015 tez dönemi için)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Ücret:

Ölçeğin kullanımı izinleri için sorumlu yazar (Sultan Aydın) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Yılı:

2015

PDF Kaynağı:

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: osteoporotik-kiriktan-korunma-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Aydın, S. (2015). *Osteoporotik Kırktan Korunma Ölçeği'nin geliştirilmesi* (Tıp Uzmanlık Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.

Osteoporotik Kırktan Korunma Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

22 Doktorun önerdiği tıbbi tedavi veya ek destek önerilerini uygularsam kemik erimesinden ve kırıklardan korunurum

23 Fiziksel egzersiz yaparsam kemik erimesine bağlı kırıklardan korunur, daha uzun süre kimseye bağımlı olmadan yaşarım

24 Kemik erimesinden korunmak için fiziksel egzersiz yapmamı ailem ve arkadaşlarım çevre olumlu karşılar.